

Datum

2023-09-05

Vår referens

Emil Svensson

Utvecklingssekreterare

emil.svensson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Uppdrag om översyn av riktlinjer för biståndsbedömning samt ändrade avgifter HVO-2023-3783

Sammanfattning

Förvaltningen vill få i uppdrag att se över riktlinjerna för biståndsbedömning med syfte att avskaffa att beviljade serviceinsatser omvandlas till tid. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har tidigare gett förvaltningen andra uppdrag som tydliggjort behovet av att förändra modellen för biståndsbedömning av serviceinsatser. Det handlar dels om översyn av system och regler som medverkar till upplevelsen av minutscheman, dels uppdrag kring införande av e-handel. Vidare finns det behov av att se över modellen utifrån effektivitetsskäl med anledning av rådande budgetläge.

En förändring av modellen för serviceinsatser påverkar upplägget för avgifter, vilka beslutas av kommunfullmäktige. Det innebär att förvaltningen också önskar ett uppdrag för att ta fram ett underlag i syfte att anmoda kommunfullmäktige att besluta om nödvändiga förändringar av avgiftsmodellen för serviceinsatser. Förändringar av riktlinjerna för biståndsbedömning behöver vidare ske i samråd med funktionsstödsnämnden.

Förslag till beslut

1. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ger hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag att se över riktlinjerna för biståndsbedömning med syfte att avskaffa att beviljade serviceinsatser omvandlas till tid.
2. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ger hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett underlag med de förslag till förändringar i avgifter som krävs vid avskaffande av serviceinsatser i tid.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse HVON 2023-09-29 Uppdrag om översyn av riktlinjer för biståndsbedömning samt avgifter

Beslutsplanering

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott 2023-09-19

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden 2023-09-29

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige
Funktionsstödsnämnden

Ärendet

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen önskar med detta ärende få två uppdrag av nämnden. Uppdragen är kopplade till serviceinsatser inom ordinärt boende vilka beviljas i tid.

Serviceinsatser inom ordinärt boende

Serviceinsatser utgörs av hjälp eller stöd till brukare i ordinärt boende inom följande områden: inköp, tvätt samt städning. Vid beviljande av serviceinsatser omvandlas biståndsbeslutet till en totaltid för serviceinsatser, som anges i timmar per månad. Beräkningen utgår ifrån en så kallad schablon-tid, uträknad utifrån den tid som det i normalfallet tar att utföra den aktuella serviceinsatsen, samt dess normalfrekvens. Exempelvis beviljas städning i normalfallet varannan vecka och har schablon-tiden 1 timme, vilket genererar 2 timmar till totaltiden för serviceinsatser på en månad. Brukaren avgör själv vad som behöver göras inom ramen för den beviljade serviceinsatsen och under den avsatta tiden. Brukaren kan också tillfälligt byta insatsen mot en annan beviljad serviceinsats om hen så önskar, alternativt använda beslutad tid till spontan social samvaro eller utevistelse.

Insatserna kan beviljas antingen som kompenserande, personalen utför insatsen utan att brukaren är delaktig, eller som stödjande där brukaren är delaktig i samband med utförandet (personalen stödjer och coachar den enskilde att klara så mycket som möjligt själv). Schablon-tiden för kompenserande insatser är 60 minuter och för stödjande insatser är schablon-tiden 80 minuter. Detta innebär att kostnaden för förvaltningen och för brukaren är högre i de fall insatsen utförs tillsammans med brukaren.

Styrdokument för biståndsbedömning av serviceinsatser

Modellen för biståndsbeslut gällande serviceinsatser omvandlat till tid inom hemtjänsten infördes den 1 januari 2015, och då var det som idag är hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens ansvarsområde uppdelat på fem stadsområdesförvaltningar. Det fanns då behov av en stadsövergripande samordning gällande styrdokument, och med anledning av detta så finns det idag reglerande dokument som ägs av olika instanser: riktlinjer av hälsa-, vård- och omsorgsnämnden (riktlinjer) och avgifter respektive tillämpningsanvisningar för avgifter vilka beslutas av kommunfullmäktige respektive kommunstyrelsen.

”Tillämpningsanvisningar för biståndsbeslut omvandlat i tid gällande service i hemtjänst” upphävdes genom beslut § 159 av kommunfullmäktige från och med 2016-07-01. I samband med att tillämpningsanvisningarna upphävdes beslutade kommunfullmäktige att ”Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt boende och särskilt boende enligt Socialtjänstlagen (SoL)” skulle gälla från och med 2016-07-01. Dessa riktlinjer, i reviderad version, gäller fortfarande.

Med anledning av att ny organisation trädde i kraft den 1 maj 2017 genomfördes en översyn av kommuncentrala styrdokument som gällde för stadsområdesnämndernas och sociala resursnämndens ansvarsområden och som var antagna av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen. Flera styrdokument hade syftat till att skapa likställighet med anledning av att det funnits stadsområdesnämnder med samma uppdrag, ansvar och verksamhet. I den nya organisationen där tre socialnämnder fick olika ansvarsområden och uppdrag blev en del av de kommuncentrala styrdokumenterna obehövliga för att säkerställa likställigheten mellan flera

nämnder. Då vissa styrdokument har en reglerande funktion bedömdes att de skulle överföras till den nämnd som enligt reglementet är ansvarig för uppdraget. Detta innebar att kommunfullmäktige i samband med ny organisation hänsköt ansvaret för biståndsriktlinjerna till hälsa-, vård- och omsorgsnämnden från och med 1 juli 2017 (kommunfullmäktige, §147, 2017-06-21). Förändringar i biståndsriktlinjerna ska i enlighet med det beslutet ske i samråd med funktionsstödsnämnden (FSN) om förändringarna även berör FSN.

Serviceinsatser omvandlat till tid regleras dessutom av kommunfullmäktige inom ramen för regelverket för avgifter. Nuvarande avgiftssystem antogs i februari 2014 och började gälla den 1 januari 2015. I samband med detta ärende fick kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram tillämpningsanvisningar kopplade till taxor och avgifter inom vård och omsorg i Malmö stad, vilka de fortsatt äger.

Förvaltningens bedömning

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen anser att det finns behov av att se över nuvarande upplägg för serviceinsatser omvandlat till tid av flera anledningar.

Förvaltningen fick i samband med slutrapportering av nämndens uppdrag om översyn av system och regler som medverkar till upplevelsen av minutscheman (HVO-2022-3605) ett nytt uppdrag av nämnden att, bland annat, återkomma med en projektplan för hur biståndsbedömningen kan utvecklas för att bättre stödja en mer tillitsbaserad styrning av hemtjänsten. Serviceinsatser omvandlat till tid bör omfattas av arbetet med att öka tillitsstyrningen inom biståndsbedömningen samt i verkställigheten.

Möjligheterna för brukare att disponera tiden beviljad för serviceinsatser är redan idag begränsad av att insatsen tvätt utförs av entreprenör, och förvaltningen har i uppdrag att arbeta fram en lösning för att göra förändringar i utförandet av insatsen inköp från egen regi till e-handel. I de fall insatsen utförs av entreprenör så går det inte längre för brukaren att omdisponera den beviljade tiden för insatsen. Insatserna social samvaro och utevistelser erbjuds fortfarande och går bra att ansöka om som vanligt.

Schablontiderna kan vidare innebära inlåsningseffekter för förvaltningens resurser där planeringen sker utifrån beviljad tid, men att det inte nödvändigtvis är så att hela den beviljade tiden utnyttjas. Det finns nödvändigtvis inget incitament för brukaren att utnyttja all beviljad tid om exempelvis städning eller inköp tar kortare tid än den beviljade tiden. Med rådande budgetläge finns det anledning att se över detta för att möjliggöra planeringen utifrån brukarens individuella behov i stället för att utgå från schablontiderna.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen önskar med anledning av ovanstående att hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att se över riktlinjerna för biståndsbedömning med syfte att avskaffa beviljade serviceinsatser som omvandlas till tid.

Med anledning av att avgifterna och tillhörande tillämpningsanvisningar beslutas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen, behöver också ett nytt förslag gällande avgifter om modellen att serviceinsatser omvandlas till tid tas bort. Förvaltningen önskar därmed också ett uppdrag för att ta fram ett ärende för att anmoda kommunfullmäktige att besluta om ändringar om avgifter.

Ansvariga

Sofie Westlund, avdelningschef

Anne Wolf, tf. avdelningschef

Sergio Garay, förvaltningschef